‘Geef burgers directe invloed op klimaatbeleid’

Burgerfora • De politiek moet burgers directe inspraak geven bij klimaatbeslissingen, adviseert een commissie. Dat kan door middel van burgerraden.

Frank Straver
redactie duurzaamheid&natuur

Een inspraakavond in een buurthuis schiet tekort, wanneer een windmolen verschijnt of een buurt van het gas afgaat. Burgers moeten veel directer en inhoudelijker kunnen meepraten en meebeslissen over klimaatplannen. Zogenoemde burgerfora lijken daarvoor geknipt als instrument, adviseerde een commissie onder leiding van voormalig ombudsman Alex Brenninkmeijer gisteren. In de formatie van een nieuw kabinet moet de inzet van burgerfora worden verankerd, bepleit hij.

Onafhankelijke loting moet bepalen wie een oproep ontvangt om mee doen aan een burgerforum, aldus de commissie Brenninkmeijer. Op die manier krijgt een representatieve groep burgers zitting in een burgerforum, ook wel burgerberaad genoemd. “Het kan altijd zijn dat er mensen zijn die zeggen: ik heb niks met klimaat, ik doe niet mee,” zegt Brenninkmeijer, “maar het streven moet zijn dat een burgerforum representatief en inclusief is.” Deelnemers moeten niet simpelweg ‘ja’ of ‘nee’ zeggen tegen een beoogd klimaatplan, luidt het advies, maar gezamenlijk tot een inhoudelijk advies komen.

Hoeveel mensen meedoen, en waar, kan variëren. “Een burgerberaad kan lokaal vorm krijgen, in een bepaalde wijk”, zegt Brenninkmeijer. Zo kunnen mensen laten weten of en hoe ze te porren zijn voor zonnepanelen, isolatie of gasloos wonen. Provinciale burgerfora zijn eveneens denkbaar, als het gaat om de inpassing van grote wind- en zonneparken, bij de Regionale Energie Strategieën. Ook een landelijk burgerberaad, met een paar honderd deelnemers, kan opportuun zijn, aldus de commissie. “Denk bijvoorbeeld aan herziening of aanscherping van het landelijk Klimaatakkoord. Een burgerforum kan gericht input leveren over de koers van de landbouw of de energievoorziening.” Ook op Europese schaal kan een nieuw kabinet het raadplegen van burgerberaden over klimaat overwegen.

> Het klimaatbeleid dat na de formatie volgt, noemt Brenninkmeijer een black box

Welke overheid het ook is, een burgeradvies moet zeer serieus worden genomen, onderstreept Brenninkmeijer, die zijn advies opstelde op verzoek van de Tweede Kamer en het ministerie van economische zaken en klimaat. “Het zou raar zijn als de politiek zegt: dank voor uw mening, maar we schuiven het terzijde. Dan neem je een loopje met de burger.” Vooraf moeten deelnemers aan een forum precies weten hoe hun inbreng meeweegt in de uiteindelijke keuzes over klimaatbeleid. Hun invloed kan ook gering zijn, zolang er maar geen valse verwachtingen worden gewekt, aldus de commissie.

Daar ging Frankrijk eerder de fout in, bij een eerste poging. De Franse president Emmanuel Macron liet burgers meepraten, maar veel van hun inbreng haalde de eindstreep niet. Waak voor haast bij het raadplegen van burgers, zegt Brenninkmeijer. “Het succes valt of staat bij een goede organisatie. Neem de tijd, organiseer bijeenkomsten professioneel. Geef deelnemers begeleiding van experts, zodat zij tot gewogen oordelen komen.” Vrees dat een forum uitloopt op onoverbrugbare mot tussen voor- en tegenstanders van klimaatmaatregelen, heeft Brenninkmeijer niet. “De eerste ervaring leert dat mensen, al discussiërend, dichter bij elkaar kunnen komen.” Een zinvol advies, waarin burgers samen vastleggen onder welke voorwaarden ze kunnen leven met een windmolen om de hoek, een vleestaks of elektrische deelauto’s, komt zo binnen bereik.

De aanbeveling van burgerfora lijkt wellicht vreemd getimed, nu iedereen net zijn of haar (klimaat)voorkeur kon laten gelden bij de Tweede Kamerverkiezing. “We weten echter dat de uitkomst van een formatie ongewis is”, zegt Brenninkmeijer. Het klimaatbeleid dat na het onderhandelingsspel tussen de partijen volgt, noemt hij een ‘black box’. “Mits goed georganiseerd is de inzet van burgerfora een uitstekende aanvulling op het democratisch stelsel.”

> Een burgerforum kan gericht input leveren over de koers van de landbouw of de energievoorziening
>
> **Alex Brenninkmeijer**

ADVERTENTIE